

MTM3201

การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการค้าสมัยใหม่

Entrepreneurship for Modern Trade Business

Panida Ninaroon

อาจารย์ ดร.พนิดา นิลอรุณ

panida.ni@ssru.ac.th

[Facebook.com/Panida Ninaroon](https://www.facebook.com/Panida.Ninaroon)

[Twiter.com/Panida Ninaroon](https://twitter.com/Panida.Ninaroon)

บทที่ 3

พื้นฐานทางธุรกิจ
และการจัดตั้งองค์การทางธุรกิจ

ธุรกิจเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงทางเศรษฐกิจภายในประเทศ การดำเนินธุรกิจหรือประกอบกิจการใดๆ ก็ตามให้ประสบความสำเร็จ ผู้ประกอบการหรือนักธุรกิจจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจ ศึกษาข้อมูลทางธุรกิจตลอดเวลา สามารถนำความรู้และข้อมูลที่ได้มาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการดำเนินงาน เป็นต้นว่า ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ และมีการบริหารจัดการที่ดี

สิ่งเหล่านี้ย่อมก่อให้เกิดการดำเนินธุรกิจหรือประกอบกิจการใดๆ เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด การดำเนินธุรกิจ มีหลายรูปแบบทั้งธุรกิจขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

ธุรกิจ เจ้าของคนเดียว

การจัดตั้งรูปแบบธุรกิจลักษณะนี้ทำได้ง่าย โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและสิ้นเปลืองเวลา เพราะรัฐไม่ได้ออกวิธี ระเบียบปฏิบัติเพื่อบังคับใช้กับรูปแบบธุรกิจลักษณะนี้มากนัก การประกอบธุรกิจเจ้าของคนเดียวเป็นรูปแบบของการดำเนินการที่มีเจ้าของเพียงคนเดียว คือ ผู้ก่อตั้งกิจการโดยมากมักเป็นกิจการขนาดเล็ก เจ้าของเป็นผู้บริหารงานเอง ดังนั้นจึงมีความคล่องตัวในการบริหารงานสูง เนื่องจากสามารถตัดสินใจในเรื่องของการบริหารงานได้เองเลย โดยที่ไม่ต้องถามความเห็นของผู้อื่น

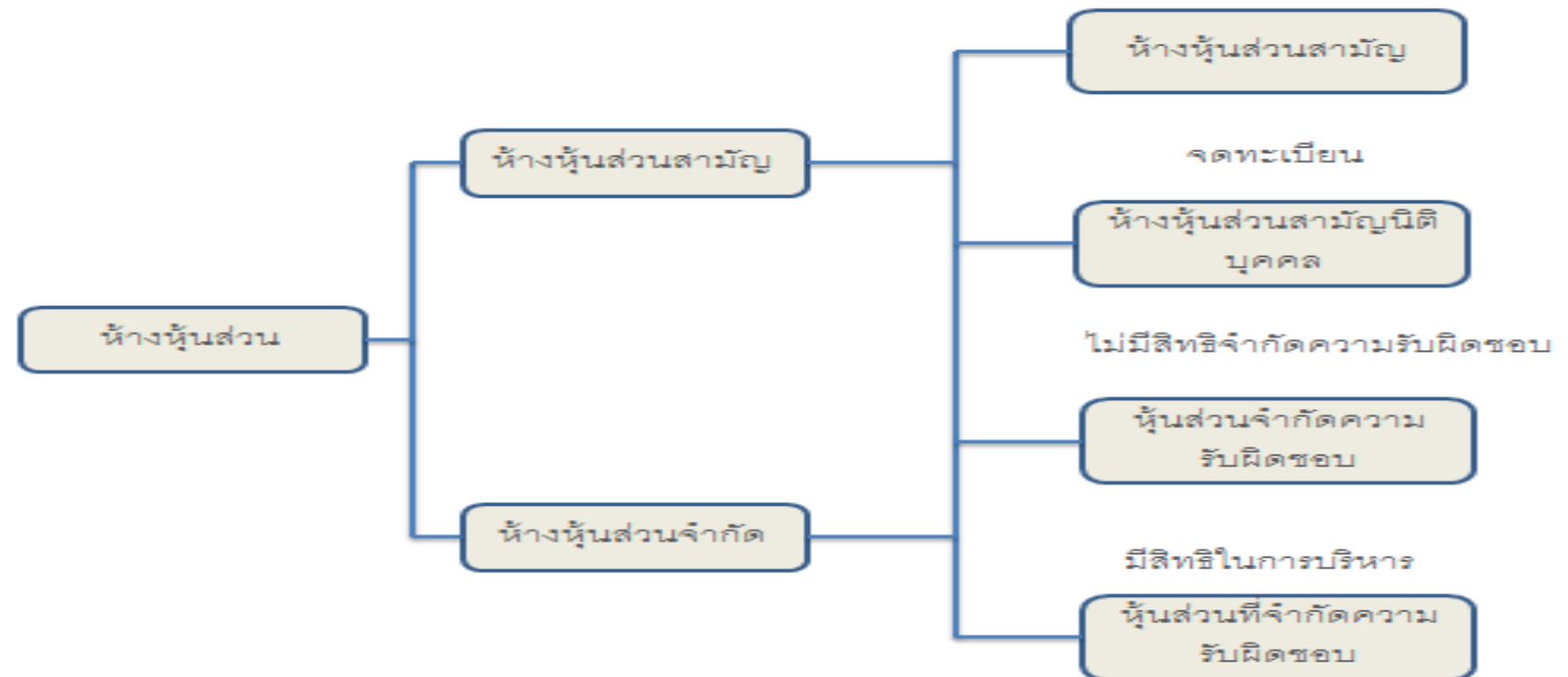
ข้อดี	ข้อเสีย
1. ง่ายและสะดวกในการจัดตั้ง	1. การขยายให้ใหญ่ขึ้น กระทำได้ยาก เพราะทุนมีจำกัด
2. ผลกำไรของกิจการเป็นของเจ้าของคนเดียว	2. เจ้าของต้องรับผิดชอบหนี้สินที่ได้ก่อไว้ทั้งหมด
3. มีความคล่องตัวในการดำเนินงาน	ไม่จำกัดจำนวน
4. มีข้อบังคับทางกฎหมายน้อย	3. ใช้ความคิดในการตัดสินใจปัญหาธุรกิจคนเดียว อาจมีข้อผิดพลาดได้ง่าย
5. ล้มเลิกได้ง่าย ถ้าดำเนินงานมีจำกัด เนื่องจากบริหารงานเพียงคนเดียว	4. ขนาดความต่อเนื่อง ในการดำเนินงาน เช่น เจ้าของสุขภาพไม่ดี ปัญหาเกี่ยวกับ เงินทุน
	5. ความสามารถในการคิดและบริหารงานไม่ดีเท่าที่ควร

ธุรกิจ แบบห้างหุ้นส่วน

ธุรกิจแบบห้างหุ้นส่วนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1012 บัญญัติว่า “ห้างหุ้นส่วน (Partnership)” เป็นสัญญา ซึ่งบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงกัน เพื่อกระทำการกิจการร่วมกัน ด้วยประสงค์จะแบ่งกำไรอันพึงได้จากกิจการโดยตกลงจะออกตามที่ตกลงกัน และถ้าดำเนินธุรกิจแบบสืบทอดความคิดมาจากธุรกิจแบบเอกชนคนเดียวเป็นเจ้าของ กล่าวคือ เมื่อดำเนินกิจการการค้าก้าวหน้าจนถึงระยะที่ต้องการเงินทุนและการจัดการเพิ่มขึ้น เจ้าของก็จะแสวงหาบุคคลที่ไว้วางใจได้เข้ามาเป็นหุ้นส่วนร่วมดำเนินการ

ประเภทของห้างหุ้นส่วน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แบ่งห้างหุ้นส่วนออกเป็น 3 ประเภท

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

(Ordinary or general Partnership)

เป็นกิจการที่มีผู้เป็นหุ้นส่วนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกลงร่วมลงทุนดำเนินงานด้วยกัน ห้างหุ้นส่วนประเภทซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อหนี้ทั้งปวงของห้างหุ้นส่วนโดยไม่มีข้อจำกัด ในการเข้าเป็นหุ้นส่วนนั้นผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนต้องนำสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาลงทุนเข้าหุ้นด้วย สิ่งที่น่ามาลงทุนจะเป็นเงิน ทรัพย์สินหรือแรงงาน อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างก็ได้และถ้ามิได้ตกลงกันไว้ในสัญญา จัดตั้งห้างหุ้นส่วนให้ผู้ใดเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ กฎหมายให้ถือว่าหุ้นส่วนย่อมจัดการห้างหุ้นส่วนนั้นได้ทุกคน

ลักษณะของห้างหุ้นส่วนสามัญ

ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล (Registered Ordinary Partnership)

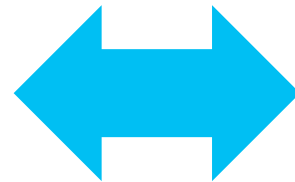
เป็นกิจการประเภทเดียวกับห้างหุ้นส่วนสามัญ แต่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ซึ่งจะมีสภาพเป็นบุคคลโดยสมมติขึ้นมาอีก 1 คน แยกต่างหากจากผู้ลงทุน ทำให้กิจการห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลสามารถทำนิติกรรมต่างๆ ได้ถูกต้องตามกฎหมาย

ห้างหุ้นส่วนจำกัด (Limited partnership)

กฎหมายกำหนดให้ห้างหุ้นส่วนจำกัดเป็นกิจการที่ต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีลักษณะการดำเนินงานเช่นเดียวกับห้างหุ้นส่วนสามัญ เพียงแต่ห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้นจะมีหุ้นส่วน 2 ประเภท คือ หุ้นส่วนที่จำกัดความรับผิดชอบและหุ้นส่วนที่ไม่จำกัดความรับผิดชอบ

ข้อแตกต่างของหุ้นส่วนสามัญและห้างหุ้นส่วนจำกัด

ห้างหุ้นส่วนสามัญ
1. จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้ ถ้าจดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล
2. มีหุ้นส่วนประเภทเดียว คือ หุ้นส่วนประเภทที่ต้องรับผิดชอบในหนี้สินของห้างโดยไม่จำกัดจำนวน
3. ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนมีสิทธิจัดการของห้างได้
4. ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งตาย ล้มละลาย หรือตกเป็นผู้ไร้ความสามารถ ห้างต้องเลิก ถ้าไม่มีข้อตกลงเป็นอย่างอื่น
5. ผู้เป็นหุ้นส่วนจะลงทุนด้วยเงินสด ทรัพย์สินหรือแรงงานก็ได้

ห้างหุ้นส่วนจำกัด
1. ต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย
2. มีหุ้นส่วน 2 ประเภท คือ จำกัดความรับผิดชอบและไม่จำกัดความรับผิดชอบ
3. หุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบ ไม่มีสิทธิจัดการงานของห้างได้
4. ถ้าหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบตาย ล้มละลาย หรือตกเป็นผู้ไร้ความสามารถ ห้างไม่จำเป็นต้องเลิก
5. ผู้เป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบจะลงทุนได้เฉพาะเงินสด หรือทรัพย์สินจะเป็นแรงงานไม่ได้

การจัดตั้งห้างหุ้นส่วน

การจัดตั้งห้างหุ้นส่วนจะทำได้ยากกว่าธุรกิจเจ้าของคนเดียว แต่ไม่มีความซับซ้อนมากนัก ลักษณะของการจัดตั้งจะขึ้นอยู่กับรูปแบบว่าเป็นห้างหุ้นส่วนประเภทใด

- ห้างหุ้นส่วนที่ไม่จดทะเบียน ตั้งขึ้นโดยไม่ต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล แต่ต้องยื่นขอจดทะเบียนพาณิชย์ภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่เริ่มกิจการตั้งชื่อกิจการจะมีคำว่า ห้างหุ้นส่วน หรือห้างหุ้นส่วนสามัญหรือไม่ก็ได้
- ห้างหุ้นส่วนที่จดทะเบียน ได้แก่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด จะต้องจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนเสมอ การตั้งชื่อของกิจการจะต้องระบุว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด ในการก่อตั้งห้างหุ้นส่วน จะต้อง มีสัญญา หรือข้อตกลงของผู้เป็นหุ้นส่วนที่ร่วมลงทุนทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็น เงินลงทุน สติปัญญา หรือทรัพย์สินอื่นๆ เพื่อจะได้แบ่งผลกำไรกันอย่างถูกต้องและเป็นธรรม

VS

การเลิกกิจการห้างหุ้นส่วน

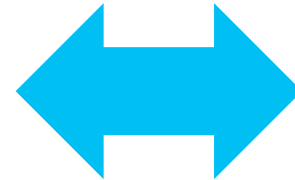
โดยทั่วไปแล้วการประกอบธุรกิจ จะไม่มีการระบุระยะเวลาของการดำเนินการ เพราะทุกกิจการย่อมต้องการที่จะอยู่อย่างมั่นคงและยาวนาน อย่างไรก็ตามเมื่อมีการก่อตั้งกิจการขึ้นได้ก็ย่อมที่จะเลิกกิจการได้เช่นกัน สาเหตุของการเลิกกิจการห้างหุ้นส่วนมีดังนี้

- มีการกำหนดอายุของการดำเนินกิจการไว้ในสัญญา
- เมื่อหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งบอกเลิกกิจการ โดยจะต้องแจ้งให้หุ้นส่วนคนอื่น
- ทราบไม่น้อยกว่า 6 เดือน ก่อนสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีของหุ้นส่วนนั้น
- เมื่อผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งตาย ล้มละลาย หรือเป็นผู้เสมือนไร้ความสามารถ
- ศาลสั่งให้เลิกกิจการ ไม่ว่าจะเป็นเนื่องจากสาเหตุใดก็ตาม

ข้อดีและข้อเสียของห้างหุ้นส่วน

ข้อดี

1. ห้างหุ้นส่วนก่อตั้งได้ง่าย
2. สามารถระดมเงินทุนได้มากกว่าเจ้าของคนเดียว
3. มีความมั่นคงกว่าเจ้าของคนเดียว
4. การบริหารงานมีประสิทธิภาพกว่าเจ้าของคนเดียวเพราะมีการแบ่งงานกันทำระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกัน
5. สามารถขยายกิจการหรือขยายสาขาได้ง่าย เพราะมีเงินทุนมากกว่าเจ้าของคนเดียว

ข้อเสีย

1. การดำเนินงานมักมีปัญหาขัดแย้งระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วน
2. ผู้เป็นหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดชอบในหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบไม่จำกัดจำนวน
3. มักมีปัญหา เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน
4. มีปัญหาเรื่องความซื่อสัตย์ของผู้เป็นหุ้นส่วน ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนมีเจตนาไม่สุจริต
5. ถ้าขาดหลักการควบคุมไม่ดีพอจะทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินการได้

บริษัท

บริษัทเป็นการร่วมกันของบุคคลที่แบ่งทุนออกเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่ากัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 มาตรา 1096 บัญญัติว่า “อันว่าบริษัทจำกัดนั้น คือ บริษัทประเภทซึ่งจัดตั้งขึ้นด้วยการแบ่งทุนเป็นหุ้นที่มีมูลค่าเท่า ๆ กัน ผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าที่ตนถือ” ตามกฎหมายการจัดตั้งบริษัทจำกัดแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

01 บริษัทจำกัด (Company Limited)

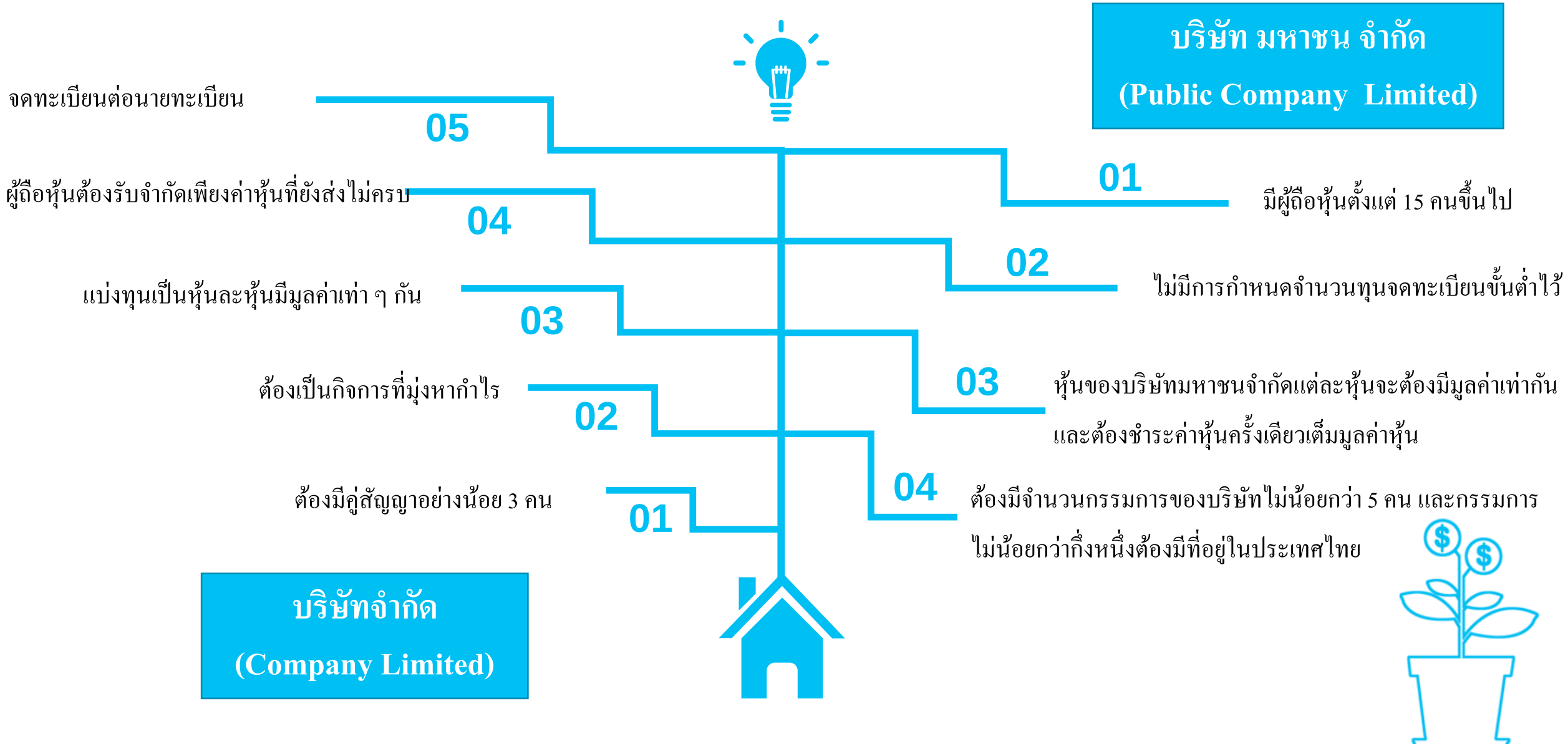
เป็นรูปแบบการร่วมทุนดำเนินธุรกิจการค้าที่ค่อนข้างซับซ้อน จึงต้องอยู่ภายใต้การควบคุมมากกว่าการดำเนินธุรกิจอย่างอื่น โดยเริ่มต้นตั้งแต่การก่อตั้ง การดำเนินการ จนถึงการเลิกกิจการ บริษัทจำกัดนั้นเป็นนิติบุคคลแยกต่างจากผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้นไม่ต้องผูกพัน หรือรับผิดชอบเป็นการส่วนตัว จึงเป็นรูปแบบการร่วมลงทุนที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับการลงทุนรูปแบบอื่น

02 บริษัท มหาชน จำกัด (Public Company Limited)

คือ บริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยความประสงค์ที่จะเสนอขายหุ้นต่อประชาชน โดยผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบจำกัด ไม่เกินจำนวนค่าหุ้นที่ต้องชำระ และบริษัทดังกล่าวได้ระบุนามความประสงค์เช่นนั้นไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ

ลักษณะโครงสร้างของบริษัท

การจัดตั้งบริษัทจำกัด

06

จดทะเบียนต่อนายทะเบียน

กรรมการของบริษัทเรียกเก็บเงินค่าหุ้นจากผู้จอง

05

04

ผู้เริ่มก่อตั้งกิจการนัดหมายประชุมผู้จองหุ้นซึ่งเรียกว่าประชุมตั้งบริษัท

เปิดให้มีการจองหุ้น

03

02

นำหนังสือบริคณห์สนธิไปจดทะเบียน

01

ผู้เริ่มก่อตั้งกิจการอย่างน้อย 3 คนเข้าชื่อกันทำหนังสือบริคณห์สนธิ

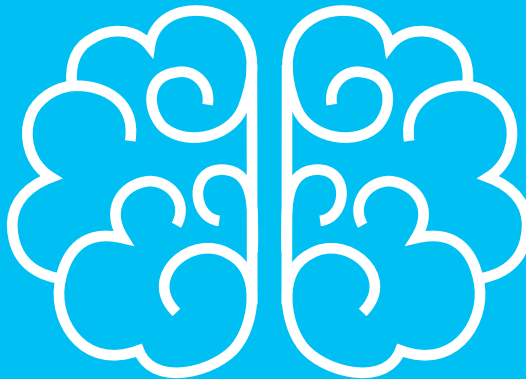

การจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด

อาจดำเนินการโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

การจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท

เริ่มโดยบุคคลธรรมดาตั้งแต่ 15คน ขึ้นไปดำเนินการ จดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิ แล้วดำเนินการจัดทำหนังสือชี้ชวนประชาชนให้ซื้อหุ้น หรือเมื่อผู้เริ่มจัดตั้งได้จองซื้อหุ้นทั้งหมดครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิแล้ว ก็จะเรียกประชุมจัดตั้งบริษัท หลังจากนั้นผู้เริ่มจัดตั้งจะต้องส่งมอบกิจการและเอกสารทั้งปวงให้แก่คณะกรรมการของบริษัทมหาชนจำกัดที่ได้รับเลือกตั้ง เพื่อนำความไปจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทต่อไป

การแปรสภาพบริษัทเอกชน

เป็นบริษัทมหาชนจำกัด

บริษัทเอกชนอาจแปรสภาพเป็น บริษัทมหาชนจำกัดได้ เมื่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นมีมติพิเศษตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ข้อได้เปรียบของการดำเนินธุรกิจ ในรูปแบบของบริษัทจำกัด

เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปมาร่วม
กิจการ โดยสามารถเลือกซื้อหุ้นประเภท
ต่างๆ ได้ ตามความพอใจ

การที่บริษัทมีสภาพเป็นนิติบุคคล

เป็นธุรกิจที่มั่นคงกว่าธุรกิจแบบเอกชนคน
เดียวหรือแบบห้างหุ้นส่วน

สามารถโอนความเป็นเจ้าของหุ้น
หรือกิจการได้

การบริหารงานมีความเป็นระบบระเบียบ
และมีประสิทธิภาพมากกว่ารูปแบบอื่น

สามารถระดมทุนมาดำเนินกิจการได้
มากกว่าธุรกิจแบบห้างหุ้นส่วนและธุรกิจ
แบบเอกชนคนเดียวเป็นเจ้าของ

จำกัดความรับผิดชอบทางการเงิน
ของผู้ถือหุ้น

ข้อดีและข้อเสียของการประกอบธุรกิจแบบบริษัท

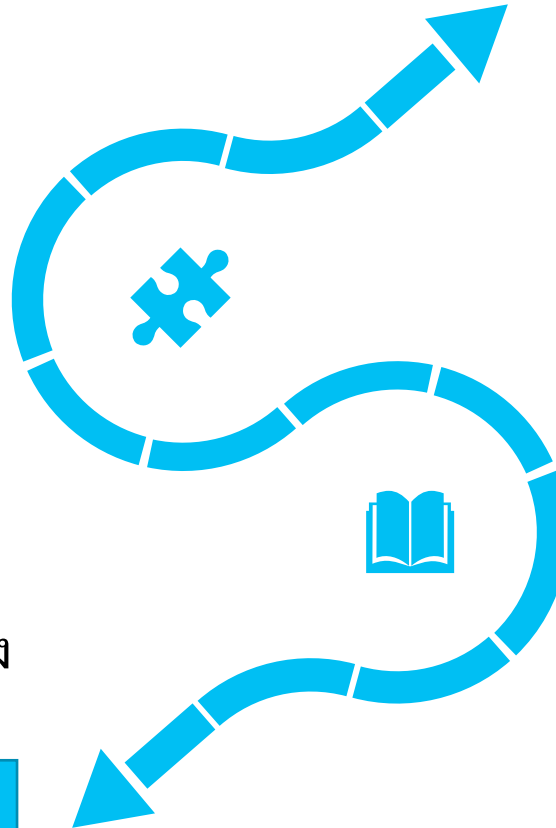
ข้อดี

1. การรับผิดชอบในหนี้้อย่างจำกัด
2. โอนเปลี่ยนความเป็นเจ้าของได้ง่าย
3. ความต่อเนื่องในการดำเนินธุรกิจ
4. แหล่งเงินทุนจากภายนอก
5. ศักยภาพในการเจริญเติบโต

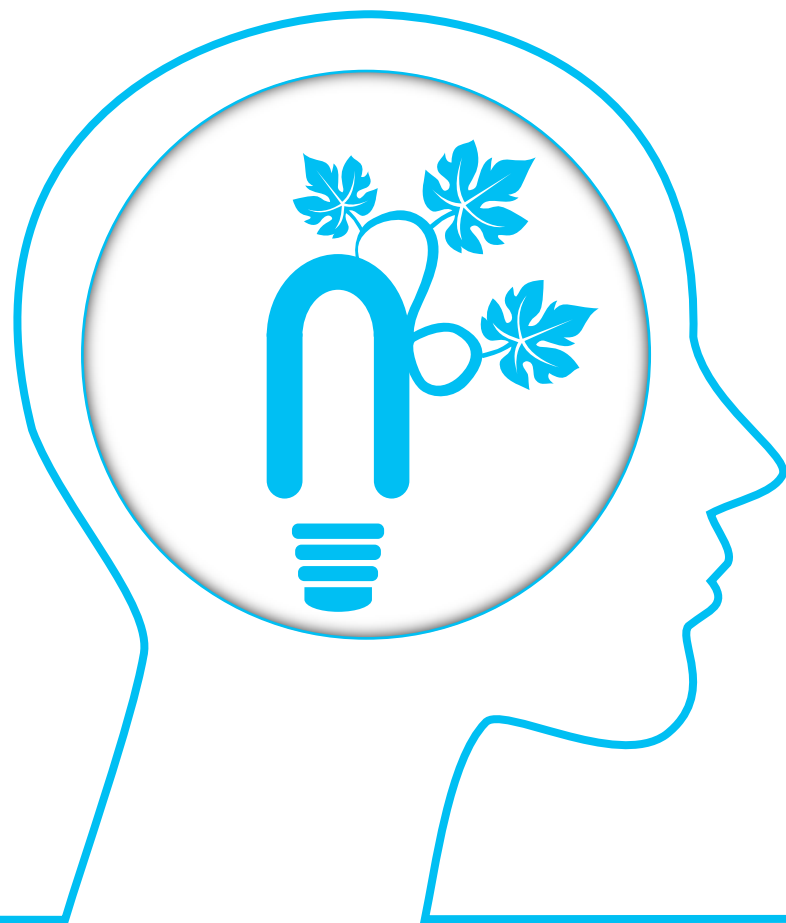

ข้อเสีย

1. ภาษีซ้ำซ้อน
2. การก่อตั้งธุรกิจ ทำได้ยาก
3. การเปิดเผยข้อมูล
4. การแยกกันระหว่างพนักงานกับเจ้าของ

สรุป

รูปแบบพื้นฐานทางธุรกิจและการจัดตั้งองค์การทางธุรกิจมี 3 ประเภท ประกอบด้วย ธุรกิจเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วน และบริษัท ประกอบด้วย ธุรกิจเจ้าของคนเดียวมีลักษณะสำคัญ คือ ผู้ดำเนินกิจการเพียงคนเดียวและเป็นเจ้าของสินทรัพย์ทั้งสิ้นของกิจการ ในขณะที่เดียวกันบุคคลนั้นต้องรับผิดชอบในหนี้สินของกิจการ ธุรกิจแบบห้างหุ้นส่วน หมายถึง กิจการที่มีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป รับผิดชอบร่วมกันในการลงทุนตามอัตราส่วนที่ตกลงกันจะแบ่งความรับผิดชอบในผลกำไรขาดทุนตามส่วนของเงินลงทุนหรือตามที่ตกลงกัน ห้างหุ้นส่วนแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล และห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ บริษัทจำกัด และบริษัทเอกชน จำกัด ความหมายของบริษัท จำกัด หมายถึง บริษัทประเภทหนึ่งซึ่งแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่าๆกัน โดยที่ผู้ถือหุ้นต่างรับเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ ประกอบด้วย ต้องมีคู่สัญญาอย่างน้อย 3 คน ต้องเป็นกิจการที่มุ่งจะหากำไร แบ่งทุนเป็นหุ้นแต่ละหุ้นมีมูลค่าเท่าๆกัน ความหมายของบริษัทมหาชน จำกัด หมายถึง ตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะเสนอขายหุ้นต่อประชาชน โดยผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบจำกัดไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ต้องชำระ และบริษัทดังกล่าวได้ระบุนามประสงค์ไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ

การประกอบธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตสินค้าหรือบริการ เป็นไปเพื่อการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค การที่บุคคลใดจะเลือกประกอบธุรกิจรูปแบบใดนั้น จะต้องพิจารณาถึง ความพร้อมของตนเองและลักษณะของการประกอบธุรกิจแต่ละประเภท รวมถึงข้อดีข้อเสียประกอบด้วย ทั้งนี้ควรเลือกประเภทของธุรกิจที่สอดคล้องและในประโยชน์ต่อตนเองเป็นหลัก

Thank you

Insert your subtitle here